

HRVATSKI PLANINAR

Viestnik „Hrvatskoga planinarskoga društva“ u Zagrebu.

Moje praznikovanje.

Znadem da poznate ševu, našemu rataru najmiliju pticu. Znadem, da ste ju, idući poljem gledali, kako brza preko staze ili kolnika, ali ste ju i mnogo puta u polju čuli, a niste vidjeli. Digla se sa zemlje, pa trepečeći krilima i ševrinjači se dizala, i dizala, dok je zamakla u oblačne visine.

A jeste li gledali ševu, kada ste ju metnuli u krljetku, jeste li vidjeli, kako se snuždila, a snuždila se, jer ste joj oteli »zlatnu« slobodu. Kad je nadošla jesen i vrieme selitbe, opazili ste, kako ševa od dana do dana postaje nemirnija, kako i u krljetki krila sklapa i razklapa; opazili ste, da poskakuje do krova svoga zatvora, jer i nju srce vuče, da se seli u daleke krajeve.

I planinar nalikuje ševi; on je snužden kad ga vrieme i posao prieče da podje na svoje mile bregove i visove; on postaje nemiran onim časom, kad mu je vrieme blizo, da prekorami torbu, da se maši za štapom penjačem i da svome domu dovikne: s bogom!

Pa kako i nebi, kad mu bregovi podavaju radost i veselje, kad ga čine zdravim, kad se na njima mladi i zamladjuje. Zlovoljni ili zabrinuti krećemo kad-kad pod njihove grudi, ali čim smo dahnuli gorski im zrak, napojili se planinskom vodom, smetnuli u dušu daleke i raznolične vidike, napasli oko na onom azurnom modrilu neba i božanskom rumenilu, užili se tištine i slobode: vraćamo se kući zadovoljni, sretni, svježi i blaženi, čekajući jedva čas, kad će nam se opet duša kriliti na tjemenici kojega briega, a mi ushitom kliknuti: Liepa naša domovino!

I. U Gorskom kotaru.

I došao dan, došao 3. kolovoza, a ja se spremio na put u Gorski kotar, spremio, da se po sedmi puta vinem na plješivu tjemenicu Velikoga Risnjaka. Po sedmi puta, reći će gdjekoj; dà, po sedmi puta, jer je Risnjak i obzirom na vidik i obzirom na ulaz i ono prekrasno alpinsko bilje, najzanimiviji vrh u domovini.

Odlučio sam da pod njime noćim, kako to bijaše i za prvog ulaza godine 1878.

Preko Karlovca i Ogulina podjosmo željeznicom do Lokava, a odavle poslije kiše u Crni lug na podnožje Risnjaka, u pravo planinsko selo. Pošao sam

iz Zagreba sa domobranskim nadporučnikom Slavkom Šnelerom, a u Brod Moravicama pridružiše se dva njegova brata: Matko, svršeni tehničar i Leo, gimnazijalac, koji me je svojom uztrajnošću iznenadio.

U Crnom lugu pričekao nas kneževski nadlugar Dragutin Crnković, koji me već od spomenute godine vodi na Risnjak. Kako se je nebo naoblacišlo bilo, ne bih znao reći, koliko smo puta zirnuli kroz prozor, da vidimo hoće li se ovremeniti. Oko desete ure dogodi se ono, čemu sam se stalno nadao, naskočila je bura i počela trgati i goniti oblake, a oni letjeli, kao da juri željeznica. Zvezda je zatitrala za zvjezdrom, a napokon i mjesec iztaknuo svoje bledo lice. Pokupismo se i krenusmo do Biće Vodice, gdje nam se pridružio kneževski šumarski pristav Cernitzky, jer mu nije dalo srdce, da nebi pošao s nama. Bilo je 10 sati, kad se idući planinskim proplancima izgubismo u šumi. Čuo si samo topot nogu i viđio dvije svjetiljke, koje ponesosmo u gluhi i daleku šumu. Točno u 11 sati bijasmo na ravni vrha Studenca prevalivši time pô puta. U 12 sati pristao je nadlugar pred planinskom kućom u Smrekovcu, uzpesmo se 1130 m. visoko.¹

U dragoj nam kolibici svarili smo tej, malo založili, a tad polegli koj u krevet, koj na tavan u svježe mirisavo sieno.

Duša mi bijaše odviše budna i zato sam spavao malo, a prije četvrte ure izadjem pred kolibu i zagledam nadlugara kod velike vatre, koju je naložio bio. Poslije 5 ure stajasmo već na Šloserovoј livadi, u silni oni dolomiti i grebeni, osovine stiene i razsjeline, koje je već sunce pozlatilo bilo, i ovaj su nas put zadivile.²

Tu smo odmorili samo časak, a onda lagano uzlazili sedlom na kojem nam je smetala dosta jaka bura. U 6 sati zahvatismo Dvoržakovu liticu, uzpev se time na najvišu točku Velikoga Risnjaka, a 1528 m. visoko. Tu je bura tako duvala, da je s nama motala na sve strane, a zdeno bijaše tako, da su nam se ukočili prsti. Zavukosmo se u jednu razpuklinu, da pričekamo, dok se vjetar slegne, a onda da uživamo vidik kakovi su riedki u domovini, kao što su i planinari riedki gostovi na Risnjaku.

Kako je bura zrak očistila, bijaše ovaj puta vidik božanstven, naročito se poučno izticalo more i naše kršno primorje, a suvišno bi bilo reći, da nam je gordi Triglav sa svojim trabantima i ovaj puta potresao dušom. Vidik nas je tako obuzeo, da smo zaboravili na jelo i ono malo barilce vina, koje smo u torbaku ponieli bili. Između Velikoga i Maloga Risnjaka uvalila se užasna ponikva koja me je svojim survinama i sunovratnim stjenama svaki put odbijala. Ovaj sam put odlučio da se spustim u onu groznu dubljinu i da ju koliko je moguće obadjem. Pošao sa mnom nadlugar i Matko, dočim je nadporučnik sa šumarskim pristavom i Leonom odlučio da Risnjak obadju sa zapadne i najvra-

¹ Ova nam visina bijaše do sada ne poznata. Na karti vojno-geografskoga zavoda u Beču zabilježan je »Smrekovac«, ali mu nije zabilježena nadmorska visina.

² Brigm g. nadšumara Moravca ove je godine izgradjen put do Šloserove livade, a do godine će, ako bog dade, biti izgradjen i do najviše točke Risnjakove.

tolomnije strane. Moja je obhodnja sretno izpala i dogodila se samo mala nepričika. Na jednome mjestu gdje sam našao novu bašću bjelolista i drugo prekrasno alpinsko bilje, prislonim o pećinu svoj štap i tek kad sam se vraćao, opazim, da imam veliku rukovet bilja, ali da nemam štapa. Badava smo ga tražili, ostao je tamo i bog bi znao koje će ga čobanče naći, kad će ovuda poganjati pri-morske ovce u daleke čabarske krajeve.

Moji drugovi odoše do planinarske kolibe, dočim sam ja na sedlu Velikoga Risnjaka ostao sam samcat, ne znajući gdje su moji »zapadni« suputnici. Metao sam u papir sabrano bilje, medju ovime i takove vrste, koje sam sada prvi put našao, a onda se lagano i obzirno spuštao na Šloserovu livadu, da tu hvatam lepire. Nalovio sam punu škatulju i sigurno su to prvi lepiri, koji su na toj visini pali u mrežicu.

Sa Schlosserove livade probijem se do susjednoga zaobljenoga vrška, odkuda mi oko palo na one potresne stiene Maloga Risnjak, a pod njime na Snježni dolac, koji mi bijaše do sada nepoznat. Stoeći na vršku, začujem glasove: Hop, hop, hop!, obazrem se, ali n žive duše. Na prijatelja Slavka i šumarskoga pristava nisam ni mislio, držeći da pred kolibom okreću piliće i krepe se vinom. Čujem i drugi puta isto dozivanje; gledam od stiene do stiene, tražim okom svaku pećinu, sustavim ga na Stošićevu vršku, kad i opet začujem dozivanje. Okrenem glavu prama Vukotinovićevoj livadi i tu na bielim dolomitima zagledam svoje drugove, koji mi mahnu kitom bjelolista

Osim bilja i lepira odkrivena je ovom prilikom »nova« vrsta puža za našu faunu, tipa alpinskoga iz liepoga roda *Campylaea*, a ako me moje »oštros« oko nije prevarilo, zagledao sam medju klekovicom (*Pinus montana*) i jednu snježnicu (*Scheehuhn*), dočim drugu sitnu vrstu ptice ni sada nisam mogao razpoznati. Orao krilio se u oblačnim visinama i ovaj puta. I moji se drugovi vratise sretno preko Vukotinovićeve livade i Stošićeva vrška od-kuda krenusmo vesela srdca i pjevajući u Smrekovac, a poslije objeda u Bielu vodicu na crnu kavu, pa onda šumom crnogorice iz Crnoga luga u Delnice, kamo smo došli za tri ure hoda. Upravo kad smo do kraja umorni iz šume pali na planinsku čistinu, zasvira glazba: Oj Banovci,oj junaci! Kao da smo se preporodili! Delnički rodoljubi — priredili dobrotvornu zabavu »U Sibiriju«, a mi došli u najzgodniji čas.

Noćnim vlakom krenusmo iz Delnica u Brod - Moravice, a odatle pješice u Dobru, u Šnelerov zavičaj. Drugoga smo dana odmarali, ali odmarajući ipak pošli cvjetnim livadama da hvatamo lepire i da sabiremo cvieće. Poslije podne razgledasmo jednu polovinu doline rjećice Dobre, drugoga dana razgledasmo na vrhu Rudaca (819 m.), ogromnu šipiju ledenicu, koju zovu Ledena jama. Našli smo u njoj leda i odredili joj duljinu na 150 m. (!)¹

7. kolovoza prije podne pala kiša; po podne razgledasmo drugu polu do-

¹ Ovu sam šipiju zabilježio već god. 1878., kad sam sa profesorom A. Stošićem došao u Divjakе.

line prama Skradu gdje zagledasmo i Skradski vrh. Drugoga dana podjosmo na brieg Vršak (788 m.) koji je znamenit svojom konfiguracijom. Na njemu iwa duboki bezdan Makljenska jama, ima mnogobrojnih ponikava (pak i blizanaca) ima i bilja, osobitih pećina, tu su od puške pale dve zanimive ptice, tu su moji prijatelji upriličili i lov na srnjake.

U Makljenu zaustavila nas ogromna lipa, koja ima u objamu malo ne 7 metara.

Da saznam kakovih riba nam krije Dobra u ovim krajevima, upriličismo 8. kolovoza posle podne ribolov, koji je dobro uzpio, razgledasmo jednu šilju iz koje izbija potok Pećina i podjosmo uz Dobru prekrasnim krajevima sve do Komorskih Moravica.

9. kolovoza spremisimo se na Skradski vrh kod Divjaka, koji nas je svojim vidikom iznenadio, a kako je dalekosežan svjedoči i Zagreb, koji zagledasmo sa njegove 1044 m. visoke tjemene. Na povratku obadjosmo izvore Skradsko Dobre, dočim smo prije obašli izvore Bukovske Dobre i tako upoznali ovu zanimivu ponornicu od izvorâ do Okulina, gdje uvire u Gjulin ponor.

D Hirc.

Na Jazmakušu.

Piše Bogdan Krčmarić.

(Svršetak).

Naši lovci navukoše granja, suharaka, bukovih i jelovih komadina, cielih greda i navalije pred kolibom ogromnu vatu, a mi posjedosmo i polegosmo u kolibu i prionusmo, da pićem i jelom okriepimo utrudnilo tielo. Po tom odbodosmo, da ćemo u 2 sata po ponoći ustati i na četiri se strane razdieliti, ne bi li čuli pjesmu tetrebovu. Jedni će uz Jazmakušu, jedni prama Kalanjevoj ruji, jedni prama Rajinovu grebu, a jedni prama Smrčevom briegu.

— Kakav je to »Rajinov greb« priupitati će pobratim Davorin, a naš Jurela odmah odrieštom besjedom uze pričati davnu sgodu, kojoj uspomenu narod od usta do usta čuva, a spomenik su joj planinska kosa: »Murajnovica« 858 m. i »Rajinov greb« 1174 m. nad morem.

— Dok su Turci u Lici gospodovali, a Bunjevci već Podgorje zauzeli bili (bilo je to god. 1662.), kosili su Turci Rajin Alić i brat mu Ahmet u blizini današnje kapelice u Smiljanu. Kad su počeli djeti sieno na kola, puste dvanaest zekaca da pasu, dok se vozovi natrpaju. Ondje, gdje je danas kapelica, bijaše za onda gust trajak. U taj se trnjak privuku četiri Bunjevca: dva Pavičića, a dva Tomljenovića i namaknu na oko duge šešane, da ustriele Turke i odrenu njihove volove. Pavičić rani Rajina u koljeno lievo, dočim Tomljenović Ahmeta promaši. Turci videći se u nevolji ostave sieno i volove, zajašu na spremne sedlenike i odjure prama svojoj u Novomu kuli, kao brza munja iz oblaka, da za-

grme s topom i pozovu četu za poćeru. — Bunjevci skupe volove preko Bužima i hvate se uz »Bužimsko bilo« Velebita. Turci dojezdiše tragom pod planinu, ma u planinu ne smjedoše, jer su se bojali nagaziti na busije i tako u ludo svoje posijati glave,

Nu Rajinu ne dade junačko srdce mira, da tako lako pregori svojih 12 zekaca, 12 kuća, 12 hranitelja svojih, nego tisne sâm u potjeru i dodje blizu Dabarskih goleti, gdje ga Bunjevci u busiji dočekaju i ubiju, a volove srenu u Primorje i plien pôdiele.

Sjutra dan krenu braća Rajinova: »Ahmet i Murajin,« da potraže brata. Idući tragom, nadju ga mrtva i tu ukopaju. Grob mu obzidju kamenjem, koji se i danas pozna. »Rajinov greb« zove i zvat će se za sveta i vieka, dok god bude gorda Velebita. —

Po tomu se braća razstave, e da bi gdje god našli volove. — Volova dakako ne nadjoše. Ahmet se sretno kući povrati, dočim Murajina divlje zvieri u planini raztrgaju i ta se planina po njemu »Murajnovica« zove. —

Naši su lovci bili zaposleni netko razjarujući vatru, netko topeći snieg u kakovu koritancu, dočim smo drugi polegli, da bi što god pospavali. — Kako su iskre vrcale na sve strane, vrcale su i po krovu od naše kolibe, koj na jednom počme goriti, nu naši ljudi, koji su vrlo malo spavali, opaziše i u zametku ugasiše.

Oko dva sata se trgosmo oda sna, poljubismo grlo od čuture, prigrilismo puške otraguše i krenusmo na četiri strane, kano jela kad razvije grane. — Mene je zapalo na Kalanjevu ruju. To je dva do tri sata prostrana šumska krčevina (1131 m), kojoj je veći dio još debelim sniegom pokriven bio, okolo na okolo sa gustom šumom i bjelogoricom i crnogoricom obrasla. Koracasmu tiho ko sjene i prisluskujemo, ne će li odklen oroz zaklopotati, ne će li se odklen puška oglasiti. Al od niklen glaska čuti nije. U cik rujne zore zacvrkutaše, zažuborkaše male ptice pjevice, ali onog željkanog glasa, koji bi udovoljio lovačkoj požudi, nema te nema — vrieme je ašikluka prošlo i oroz više ne pjeva. — Okrenusmo kolom na okolo izpod Srednje plane i pohitismo, da se sa Jazmakuše (1136 m) naužijemo pogleda na sve strane. Tu nas Davorin već dočeka veseo i zadovoljan, kao da je sedam tetrebova ustrielio; uživao je u veličanstvu gordog Velebita, u krasoti izlaza sunčanoga, u divoti zamagljena mora, koje se je prekrasno odrazivalo na kraju zapadnoga horizonta.

Razgledasmo cielo ličko polje i po njemu razasute bregove i humke, naužimo se zamagljena mora sjećajući se divnih Preradovih stihova:

»More divno, more sveto,
Pred nama se širiš eto
Kao tajna kob;
Ljuljačka si komu mila
Komu hladan grob!«

Sjetismo se i onih sretnih, onih velikih dana, kadno se je Jadransko more »hrvatskim« zvalo i kadno je na njemu samo Hrvat gospodovao, pa nam se iz

grudih iztrže dubok uzdah! — Nekad bilo, sad se spominjalo! Nu ako Hrvati zavriede i privriede i opet se mogu vratiti zlatna vremena slobode i blagostanja Ta svaki je čovjek, a tako i narod, kovač svoje sreće.

Na povratku nadjosmo i ubrasmo ovo bilje: Osobito liep i velik kokotić, šumariću bielu i žutu, koju narod »konopljicom« zove, breberin, mlječiku, kukuriek zeleni i crni, jelenak, zečju socu i nekoliko liepih i zanimivih vrsti paprati. Najinteresantnija ostaje svakako već spomenuta biela mahovina, (Valjda lišaj. Ur.) što no je u obilju ima u kotlini kod Čačića dolca.

Kako je odmicao dan, a izvišalo sunce, otežća nam ne samo topla šubara, nego i vierna na ramenu druga i mi jedva dočekasmo, da se možemo okriepiti bistrom suzicom iz Crnoga Vrela. — Na podnožju Devčića Torine, na domaku bielih dvora Mijatine Biljanića je izvor Bužimnice, »Vrbas.« Zakrenusmo malko na desno da razgledamo taj bajni izvor. Pred izvorom je uvala za kojih 30 m. duboka u koju je, kako je strma, vrlo težko spuzati. Nad izvorom je kameni svod, visok od vode kojih desetak metara. Po vrh svoda ima više pukotina, po kojima golubovi gnezde.* Okolo na okolo ima pukotina, u koje i čovjek ući može. a u jednoj nadjosmo mnogo šišmiša. Ovdje on dje ima i sige, ali je blatna. Desno od izvora je pravi pločnik, na komu bi se mogao smjestiti stol za desetak osoba. — Voda žubori, romoni, šapuće, pjevucka svoju monotonu, milotnu pjesmicu, ko sretao djevojče kaž poje ljubavnu pjesmicu, dok za nekolike stotine metara ne zaruče, kao razjarena lavica niza stjenje i vrleti prekrasnim slapom, gdje je kako vele, za turskih vremena mlinica stajala. — Napojismo se bistre izvor-vode sa »Vrbasa« bužimskoga, razhladismo se u hladu onoga velebnoga rukom ljudskom nedjelanoga svoda, pa krenusmo do dvora Mijatinovih, gdje su nas čekali brzonogi konjički. — Tu se okriepismo dobror kiselinom (kiselim mliekom) i pogačom, a neki kavom i rakijom, pozdravljamo se s domaćinom i s velebnom Velebit-planinom i otiskosmo domu na ognjište.

* Po vrsti je to sivi golub (*Columba livia*; *Felsentaube*). Šupljine u kojima gnezdi zovu u Lici »golubnjače«. Ur.

Iz Delnica na Vrh-Jezera.

Kada se proljeće popne na vrhove i blago, toplo povjetarce protjera snieg i led, te izmami iz obamrle zemlje travu, list i cvjet: blago li' si tada planinar! Riešiv se zimskih okova, te oprostiv se sa svojim skromnim stanom, pohiti vesela srca na svoje omiljele gore i vrhove. Tu mu se šire grudi i duša mu uživa upravo rajske slasti. Putem pozdravljuju ga svojim pjevanjem razne ptice pjevice, a cveće reć bi kao da mu, kano staromu pobratimu, nazivlje božju pomć. I odista većina toga stari su mu znanci, mnogi baš i novi prijatelji, a nadje se možda i koji dobroćudni, ali tvrdoglavni neznanac, komu ne zna ni roda, ni ple-

mena, naročito ako jim nije temeljito proučio rodoslovje: pa to je i odista težko; tā ima toga na tisuće!

Takova nevolja snadje često i mene, te onda sav smeten upitam takova krasnika, kako se zove. No moj novajlja mramorkome šuti, kan da mi se ruga; pa onda, zapaziv mu dobro stan, krenem na put, s namjerom da ga pokažem prvom zgodom prijatelju, koji ga možda pozna, da mi kaže ovaj, kako je ime i prezime tomu tvrdoglavcu ili niemcu.

Kada bi bio kriv sām tomu neznanju, ne bi me nimalo boljelo; ali onako nevinu, težko mi je sbog takova ukora. Uzgojen sam naime, žalivože, u takovim prilikama, gdje nas na zagrebačkoj preparandiji u obadva tečaja brojilo ciglih 9 slušatelja: u I. 6, a u II. 3. U toj nevolji za učitelja došlo nas s kojekakvom, a i nedostatnom pripravom. Pa prema u nas bilo dosta dobre volje, u ono kratko vrieme nije se moglo uz sav mar i napor svemu zadovoljiti, već samo onome, što je ona naukovna osnova, prema krajnoj nuždi stegnuta, propisivala Ali itako svi mi nadopunimo kasnije tu prazninu, pa mogu po duši reći, da se pošteno odužimo ovomu zvanju. Sada pako sasma su povoljne prilike u učiteljskim školama, te moralo bi se prema važnosti toga liepoga predmeta dati bilinstu što častnije mjesto, da budu učiteljski kandidati što bolje upoznati s tom strukom znanja, da mogu i u tom obziru blagodatno raditi na što bolje upoznavanje mile hrvatske domovine.

Ele, kamo si zabrazdio, reći će možda koji, tā to ne spada na stvar. Ali ja velim, i te kako, pa onda: što na srcu, to i na jeziku. Medjutim budi sve to samo mjesto uvoda čitavoj stvari, kojoj me evo na početku.

Bilo to 7 lipaja; baš u oči Tjelova. Ja krenem iz svoga stana sam samcat pod Štor, pa onda na Stimčevu rebar. Došav onamo, zapazim gjurgjice, te za kratak čas stanem brati omiljeli taj cvjet. Tako zabavljući se branjem i motreći razno bilje, penjao sam se strminom ni neznaјući kako, i došao pod stiene Jezerske. Kada si već tu, valja da ideš i dalje, pomislili u sebi. I ne bje mi žao. — Popeh se nad stiene, opazim božje hrušćice (*Aronia rotundifolia*) u punom cvjetu. Što takova nisam vidio za svega svoga života, taj grm, prem Delničanin rodom, nisam imao, do taj put sgode, da u cvjetu promatram. Liepe su ruže, kada se na njima razvije cvieće, ali se tomu grmu pobok ne mogu staviti. Pomiclismo samo grm na kojem je skoro sasma bielo (sada svjetlo zeleno) lišće, a na svakoj grančici sijaset poput sniega bielih cvjetova štono se sve iz stienja i vresja fantastički ističe. Prave »božja« hrušćica.

Što takova jedva se pomisliti, a kamo li opisati dade. To bi mogao samo slikar — umjetnik metnuti na platno. Kako je ove godine tuda bila cvatnja vanredno bujna, valjda je tako bilo i s tim grmom. Htjedoh da si odrežem na usponu koju grančicu, ali mislio sam, da bi sagriešio, kada bi samo dirnuo te svetinje.

Na vrhu cvale su već jagode osobito bujno, sitni šipak pognao svoje pupove, gotov da cvate, dok je na čndo gjurgjic cvao samo na sušicu, a na osojnim mjestima jedva da je pognao. Druge vrsti cvieća bilo je u obitelju, ta tu je

prava botanička riznica, no da to nabrajam, prekoračio bi daleko granice toga lista.

U vresini vidio sam ogromnu i neobično veliku smedju guštericu. Htjedoh da ju ulovim; ona bila je hitrija od mene, te je nestalo u tren oka izpod mene.

Vidik s toga vrha uprav je veličanstven. Pred tobom pruža se ogroman Drgomalj, lievo Risnjak i njegova kosa, desno Snježnik sa nizom kranjskih vrhova, a sa sjevera Triglav sa svojom braćom. Prema istoku iztiče se Skradski vrh, a desno vrh Kleka sa nešto stienja, te ti se tu pričinjava, kano da gledaš Kuželjsku stienu, ali jošte bliže od ove. Prema jugu jest Debeli vrh sa nizom primorskih planina.

Ja sam na Jezerskom vrhu veoma često, pa se tu zadržim po više vremena ali taj put ostao sam neobično dugo, zaboraviv i na glad, te se vratio kući skoro u dva sata poslije podne.

Upravo na toj točki naći će prirodoslovac dosta gradiva od rana proljeća sve do kasne jeseni; pa došao kad mu draga, neće proći praznih rukava.

I ne prirodoslovac bit će zadovoljan, ako podje onamo, jer će se vratiti zadovoljan odanle, napasav si oči krasnim vidicima, te će mi biti zahvalan, što sam ga upozorio na ovo divno mjesto.

jakov Majnarić.

Glavni izvještaj

tajnika podružnice hrv. planinarskog društva „Strahinčice“ o radu i poslovanju tečajem godine 1900.

Koncem godine brojila je podružnica 44 člana. Tečajem godine izgubilo je društvo dvojicu vrlo revnih odbornika i to g. Marka Dogana, kr. kot. pristava premještenjem u Gjurgjevac i g. Janka Leskovara, ravn. učitelja premještenjem u Karlovac, a osim spomenutih premještenjem još dvojicu članova. — Tečajem godine 1900. pristupio je društvu kao član g. Oskar Glaser, kr. povodni vježbenik. —

Odbor držao je tečajem god. 1900. pet redovitih odborskih sjednica. Sjednice obdržavane su uvjeke u prisluhu nadpolovične množine odbornika, a svi zaključci stvoreni su većinom glasova.

U odborskoj sjednici, obdržavanoj na dne 23. veljače 1900., zaključio je odbor na predlog revisionalnog odbornika g. Ladislava Hudjeka, da se izgradi put na Sv. Tri kralja, te umolio družtv. tajnika, da izradi do slijedeće sjednice troškovnik ob izgradnji puta. — U istoj sjednici na predlog je družtv. predsjednika pristupila podružnica kao podupirajući član ovomjestnoj hrv. čitaonici u ime odštete za uporabu družvenih prostorija. Ujedno je tom zgodom družtv. predsjednik ponudio za prostorije karte i njekoje časopise na uporabu članovom uz uvjet, da mu se prizna pravo vlastnosti nad posudjenim predmetima.

U odborskoj sjednici obdržavanoj na dne 13. ožujka, podnio je družveni tajnik proračun za izgradnju puta na vrh Sv. Tri kralja, koji je odbor i prihvatio te ujedno i zaključio, da se umoli središnji odbor za pripomoć od 50 kruna, koju je svotu isti svojim dopisom od 29./V. 1900. br. 22. izvolio doznačiti, te mu budi u ime odbora najljepša hvala. —

Visoka kr. zem. vlada, odjel za unutarje poslove, svojim je visokim odpisom od 17./III. 1900. br. 67.785 na potvrdu poslana družvena pravila povratila da se prerade. Odbor je u svojoj sjednici obdržavanoj na dne 27. travnja povjerio preinaku pravila posebnom odboru, koji imade prema gorecitiranoj visokoj vladu pravila preraditi i izvarednoj glavnoj skupštini predložiti na potvrdu. —

Dopisom središnjeg odbora od 29./VII. 1900. br. 46. imalo bi središnje družtvo na 5. kolovoza 1900. izlet u Krapinu. Predsjedničtvu podružnice sazvalo je na 2. kolovoza odborsku sjednicu u svrhu sastava programa za doček i zaključilo zajednički izlet na »Goleš«. — Pošto je središnji odbor ovaj izlet odgodio, to ga nije ni podružnica izvećala.

U odborskoj sjednici, obdržavanoj na dne 25. siečnja 1901., bje zaključeno da podružnica priredi tečajem poklada jedan ples i to na pokladnu nedjelju. — Zabava bijaše prilično posjećena, te da nije zlosretna influenca vladala, bio bi uspjeh kud i kamo ljestvi. Unišlo je na prodanim ulaznicama 68 kr., a na prodanim kartama za šaljivu tombolu svota od 54 kr. 28 fil.; dakle ukupni primitak u svoti od 122 kr. 28 fil. Sveukupni trošak obdržavanja plesa iznašao je 121 kr. 64 fil. Tom zgodom budi u ime društva najljepša hvala izrečena g. družvenomu predsjedniku Vladimиру Simiću, koji je iz svojih sredstava nabavio plesne redove, kao i krapinskim gospojicama, koje su si mnogo trudile oko prodavanja karata za šaljivu tombolu, — kao i svoj ostaloj gospodi darovateljima sgoditaka.

Podružnica bila je preko pradsjedničtva pozvana, da prisustvuje k proslavi 25-godišnjice obstanka središnjeg planinarskog družtva u Zagrebu na 29. lipnja 1900. — Žalibiože nije moglo posebno izaslanstvo podružnice radi nevremena toj riedkoj proslavi učestvovati. —

Izletā tečajem g. 1900. podružnica nije priredila s razloga, što je mislila zajednički izlet prirediti sa središnjim planinarskim družtvom na »Goleš«, a kasnije je radi proslave 25-godišnjice domaćega vatrogasnoga družtva izostao.

Ovodružtveni tajnik zajedno sa gg. Kolečkim i Menigom nakanio je da pretraži u blizini se nalazeću špilju »Vilina jama«. — Narod priča, da je jedna krava u istu špilju unišla, a kod sela Radoboja izašla; ovo je potaklo gorespo-menute članove, da tu špilju iztraže pobliže. Ulag u samu špilju je uzak i opasan te nakon 10 m. pada prema dolje. — Buduć da za onda iztraživaoci nisu imali potrebnih sprava: kao ljestva, acetyllyn svjetiljaka, moradaju od izraživanja odustatii, pak odgoditi na sliedeću godinu. — Tečajem god. 1901. špilja će se po mogućnosti što točnije iztražiti, a izraženo koli podružnici, toli središnjem odboru priobčiti.

Od investicionalnih radnja provedene su ove godine samo put na Sv. Tri kralja. (415 m.) Na podnožju istoimenog briega, nalazi se krasno šetalište »Dolac«

zasadjeno smrekom i ukrašeno umjetnim jezerom. Pošto je društvo »za poljepšavanje« isto šetalište uredilo, to je odbor zaključio da se glavni put šetališta prodliji i izgradi do vrha briega.

Na vrhu briega nalazi se kapelica Sv. Triju kralja, odkuda je i brdo ime do bilo. — Kapelica je gradjena sredinom XVI. stoljeća. — Laganim uzponom i širokim putem kroz šumu dodje šetaoc iz »Dolca« na vrh odkuda mu se na desno pruža krasan vidik na trgovište Krapinu i čitavu dolinu usred koje se srebrovito vijuga potok Krapinica. — Pred tobom se ponosno koči »Strahinčica« sa vrhovima Golešem i Strahinčicom, a Očura kao da se s njom slipljena dalje nastavlja prelazeći u Ivančicu itd.

Tom sgodom ne mogu propustiti a da se ne zahvalim u ime društva vrlom našem odborniku, velečasnom gospodinu domaćem župniku Stjepanu Vukovinskomu, koji je dozvolio, da se put na »Tri kralja« kroz nadarbinsku šumu gradi. —

Put izgradjen je troškom od 59 kruna.

Svi putevi, koje je društvo izradilo, nalaze se u dobrom stanju izim jedan dio puta na vrh »Goleš«, koji usled velikih kiša od vododerina strada, pak će se ove godine tomu doskočiti time, da se put sa druge strane briega izgradi.

Zaključujući izvještaj o radu i poslovanju podružnice tečajem godine 1900., unoljava se slavno središnje predsjedništvo, da ga blagoizvoli isti uzeti do znanja.

Izkaz članova podružnice za godinu 1901.

1. Bogdešić Pero, Krapina, učitelj više puč. škole.
2. Božić Josip, Krapina, obć. bilježnik
3. Butorac Ivan, Krapina, kr. por. oficijal, revisionalni odbornik.
4. Cerovec Stjepan, Radoboj, župnik.
5. Grossmann Gjuro, Krapina, umir. c. kr. želj. činovnik.
6. Ivačić Stepan, Krapina, kr. kot. akcetista, revisionalni odbornik.
7. Kos Milan, Krapina, kr. kot. inžinir.
8. Kaverski Vjekoslav, Krapina, svratištar.
9. Kulmer Ljudevit grof, Pepovč, vlastelin.
10. Kompare Adolf, Krapina, trgovac, podpredsjednik.
11. Kalečak Franjo, Krapina, trgov. blagajnik, blagajnik »Strahinčice«.
12. Krsnik Šandor, Krapina, gostioničar, odbornik.
13. Lorković Vera, Krapina, učiteljica.
14. Lašić Ivan, Krapina, posjednik.
15. Meniga Stjepan ml., Krapina, kavanar, odbornik.
16. Mikša Stjepan, Gjurmanec, gostioničar.
17. Piškorić Dragan, Krapina, kr. grunтовničar.
18. Pintorić Stjepan, Krapina, tehnički dnevničar.
19. Sluga Vilibald, Krapina, načelnik, odbornik.
20. Slavik Jaromir, Krapina, ljekarnik.
21. Šmid Eduard, Krapina, kr. kot. predstojnik, odbornik.
22. Schreiber Šandor, Krapina, trgovac.
23. Šojat Tomo, Krapina, trgovac.
24. Simčić pl Vladimir, Krapina, kr. odvj. br. pos. u miru, predsjednik.
25. Šubert Nikola, Krapina, kr. šum. vježbenik, tajnik.

26. Turković Anton, Krapina, kr. sudbeni pristav, odbornik.
27. Vukovinski Stjepan, Krapina, župnik, odbornik.
28. Wölf Pajo, Krapina, učitelj.
29. Vanić Vinko, Krapina, trgovac.
30. Zorko Milan, Krapina, bilježnik.
31. Zorko Ladislav, Krapina, gostioničar.
32. Šimunić Dragutin, Krapina, brijac.
33. Glaser Oskar, Krapina, kr. perovodni vježbenik.
34. Lopan Dragutin, Krapina, kr. kot. veterinar.

Novi članovi:

35. Kronik Eduard Dr., Krapina, odvjetnički koncepista.
36. Vrbanjac Andrija, Krapina, kr. grunt. vježbenik.
37. Baor Pavao, Krapina, štedovnički blagajnik.
38. Radić pl. Ivan, Krapina, posjednik.
39. Egy Miroslav, Krapina, gostioničar.
40. Perhut Mirko, Krapina, brijac.

Predsjedništvo podružnice hrv. planinarskog društva »Strahinčica.«

U Krapini, dne 6. srpnja 1901.

Predsjednik: Simić.

Tajnik: Šubert.

Družtvene viesti.

— **Osnutak »Ivančice«.** Imademo zabilježiti za razvitak našega planinarsstva vrlo ugodnu i veselu viest. Definitivno najme u život stupi nova podružnica planinarska »Ivančica« sa sielom u Ivancu, oko koje bi se imali skupiti prijatelji planinari od vilinske Veternice do Zlatara i Budinščine s jedne strane, a s druge strane od Novog Marova preko Varaždinskih toplica do Varaždina, glavnoga grada našega podravskoga Zagorja, u kom se krasno i nerazmjerno rascvale u zadnje vrieme kavane, samo zato, da se u njima vieča o kulturnoj, materijalnoj, sanitarnoj i intelektualnoj koristi turistike.

Evo dopisa, kojim se javlja osnutak podružnice »Ivančice« :

Slavnom odboru hrv. planinarskog društva

u

Zagrebu.

Initiativom presvjetloga gospodina Božidara pl. Kukuljevića ces. i kr. komornika, vlastelina itd. sastala se inteligencija mjesta Ivanca dne 21. ožujka lanjske godine u svrhu, da se osnuje podružnica planinarskoga društva.

Kod ovoga sastanka zaključeno je, da ima podružnica planinarska u Ivancu nositi ime Ivančica, nadalje izabran bje jednoglasno pokretač ustrojiti se imajuće podružnice presvjetli gospodin Božidar pl. Kukuljević predsjednikom, Stjepan Rayman kr. kotarski šumar tajnikom, Antun Pavlović kapelan, Dr. Josip Hruba kr. kotarski lječnik i Vinko Peschke vlastelin, odbornicima, kojim bje povjerenio sastav pravila podružnice.

Gore navedeni odbor započe odmah nakon izbora svoj rad, sastavi pravila, koja su odpisom visoke kr. zemaljske vlade od 22. svibnja 1901. broj 34.349 ex 1901. potvrđena.

Odmah nakon primića odobrenih pravila sazvana bje po privremenom predsjedniku skupština, u kojoj opet jednoglasno bude do sada privremeni odbor izabran definitivnim. Nakon izbora odbora konstituirao se je isti odmah i to kako sliedi:

Presvetli gospodin Božidar pl. Kukuljević predsjednikom, Stjepan Rayman tajnikom, Antun Pavlović kapelan, blagajnikom, Dr. Josip Hruba i Vinko Peschke ekonomi. Definitivni ovaj odbor sa svojim predsjednikom latio se je odmah svimi silami rada, te je do danas učinjeno sliedeće: Na novo učinjen je put, koji vodi u Zlatar, popravljena je piramida, koja je postavljena po slavnom planinarskom društvu u Zagrebu godine 1893. i to samo u toliko, da ne prieti pogibelj posjetiocima, koji bi se na istu popeli.

Ti putevi kao i popravak piramide iziskali su toliki trošak, da je izcrpljena sva članarina podružnice, te povrh toga zasluzni njezin predsjednik, da se uzmognu najnuždниje radnje provesti, potrebnu svotu predujmio.

Imala bi se nadalje na novo sagraditi kućica, gdje bi se mogli posjetiocima za nevremena sklonuti, jer ona što sada stoji, tako je trošna, da ovaj odbor istu mora dati demolirati, jer je u najderutnjem stanju.

Iz svega navedenoga usudjuje se odbor podpisane ove podružnice slavni taj odbor zamoliti, da bi izvolio za ovu godinu one $\frac{2}{3}$ uplaćene članarine, koja bi se središnjoj upravi odaslati imala, ostaviti za investicije ove podružnice. Nadalje usudjuje se ova podružnica zamoliti, da slavni taj odbor izvoli ovu podružnicu moćnom podporom podupirati, jer ova podružnica te radnje bez podpore izvesti mogla nebi, ako i istoj ostanu i one $\frac{2}{3}$ od uplaćene članarine, jer te radnje iziskuju veliki trošak, a izvesti se na svaki način moraju.

Za gradnju kućice na Ivančici, koja je neobhodno nuždna, staviti će se ovaj odbor u dogovor sa E. pl. Weisom iz Zagreba vlastnikom zemljišta, na kojem bi se imala sagraditi, da to zemljište besplatno ustupi, ako najme taj slavni odbor privolio bude.

Konačno predlaže se slavnom tom odboru, da bi izvolio sa odborom ove podružnice dogovorno sve te proizvesti se imajuće radnje pregledati.

Umoljava se stoga, da izvoli ovoj podružnici priobćiti dan, kada bi se ove proizvesti se imajuće radnje pregledale, što bi se moralо čim prije, pošto bi svako dalnje otezanje prouzročilo veći trošak, osobito onaj za popravak piramide, tim više, što je baš u sadanje ljetno doba posjet Ivančice sa strane planinara učestao.

U Ivancu dne 19. srpnja 1901.

Za odbor podružnice hrv. planinarskog društva u Zagrebu »Ivančica« u Ivancu

Predsjednik: Božidar Kukuljević.

Tajnik: Rayman.

— **Put na Klek.** Brigom g. Finka, žup. veterinara u Ogulinu popravljen je put na vrh Kleka sa ukupnim troškom od 348 kr. 36 fil. Vis. kr. zem. vlada darovala je u to ime 160 kr. a sl. općinsko poglavarstvo u Ogulinu 40 kr., za koje ovo društvo skromnu zahvalu svoju izriče, kao i svomu milomu i brižnomu povjereniku, g. Finku na uspjeloj brizi.

— **Novi članovi** Pristupiše novi članovi i to: Franca Radivoj kr. dom. nadporučnik, pl. Hreljanović Guido kr. major-auditor, Holjac Janko arhitekt, Hasek Cezar, profesor, Klofutar Alberto, pravni izv. jest. hip. banke, Osek Ivan, graditelj, Švinderman Blaž, kanonik-opat, Pučka škola u sv. Ivanu Žabnom, Gašparini Viktor upravitelj kod g. Pongraca, Tiljak Julijo kr. rač. akcесista.

— **Slovensko planinarsko društvo** tri je planinske kuće u raznim planinskim krajima svojim ljetos podiglo, kako nam javlja Ljubljanski planinski Viesnik, i to na Begunjščici Tomčevu kuću, na Krnu Trillerjevu kuću i na Zahomskoj planini Korenovu kuću. Te planinske kuće, koje sve leže u kranjskim alpama, podigle su podružnice centralnoga alp. slov. društva na svoj trošak. Sve leže iznad 2000 m. Pomislimo si po tom žrtve i rad tih planinskih podružnica. Dakako tamo se turistika krepko podupire, jer vlada osvjedočenje, da je turistika uspješno sredstvo i poluga općoj kulturi ne gledeći na sanitarnu, materijalnu, moralnu i etičnu stranu njenu.

Tom prilikom zgodno bi bilo spomenuti, da bi nužno bilo u našim planinama misao pobuditi, kako bi se dogovorno neka osnova, neki sistem ulhatio u turističkom putovanju. Osobito bi bilo uputno, da naše podružnice s početka sa susjednim štajerskim i kranjskim društvima u življi kontakt stupē, da svake godine bar jedanput naše društvo s njimi zajedno — ili oni kod nas ili mi kod njih — u planini osvanemo, da pravodobno mi njima, a oni nama dojavljaju svoje putne osnove, da se prije svakoga puta članovi neki obvezu na pohod, da ti gorski pohodi budu obzirom na vrijeme i trošak materijalni, ozbiljni, precizovani, a odlučno da se izbjega kakovo gostovanje — à la banquet — itd. itd.

Dašto da zato valja u zimi već u familiji prigodice ventilirati taki ljetni pohod, jer to je prvi uvjet pobudjivati interes za turistiku i korist joj.

— **Članovi domaći i izvanji** ovim se opetovno liepo i — turistički — umoljavaju, da pripošalju zaostalu i ovogodišnju članarinu čim prije društvenom blagajniku g. Exneru, uraru u Ilici, da se mogu računi složiti i troškovi društveni platiti.

Reklamacije vrši te na ina upravna pitanja odgovara Novotni profesor na gornjogradskoj gimnaziji.

— **Na znanje.** Na našem Sljemenu stoji već velika suša, koju je uvidjавно i brižno sl. naše gradsko zastupstvo na munificentni piedlog velemož. gosp. načelnika prema zamolbenoj predstavci plan. društva netom podiglo. Ta kova suša odavna bijaše nužna, jer je često nevrieme zateklo konje i kola i na uzlazu i na samom Sljemenu, a nigdje zaklona; a i ljudi bilo je već toliko za nevremena, da su jedva pod krovom kuće imali mjesta. Za taki slučaj moći će za nuždu pod sušu, koju je gradski mjernički ured vrlo zgodno namjestio.

Budi ovim izrečena smjerna hvala mjerodavnim faktorima od svih planinara pa daj Bože, da se češće morali za vrućih dana sklanjati pod krov, mà i za čas pod — sušu tu.

Tajnik.

Raznice.

Vojnici na Grintoveu. U Savinskim planinama najviši je vrh Grintovec, uzdignuv se 2559 m. visoko, 13 kolovoza t. g. uzpela se na taj razklimanji vrh 17. pukovnija u podpunoj opremi sa strane sjeverne. Uzlaz se svršio bez svakih ne pogoda, a vojnici se vratili u 4 i pô sata kraj Zoisove kolibe u dolinu.

Tajnovit nalaz. Na Otemma ledenjaku u Walisu (u Engleskoj) našli su nekoji planinari košturni, koji pripada 4 do 5 godišnjem djetetu. Težko je reći kako je diete dospjelo na ove ledene visine.

Najviša napučena mjesta. Najviša mjesta u kojima ljudi obitavaju jesu u Europi: grad i tvrdjava Briançon u Dauphine (Francuska; 1323 m.) i jugo-iztočno od toga sela St. Verau (2035 m.) Gostinjac na velikom sv. Bernardu leži 2475 m. visoko; carinara i utočište sv. Marije na Stilfjohskoj cesti 2538 m. Auverska dolina u području Hinterheima najviša je europska dolina, a u njoj selo Cresta 1950 m. nad morem, dok najviše ležeće kuće sižu visinu od 2135 m. U Švicarskoj dolini Engandinu, kantonu Granbündenu, na Junu, dugoj 90 km., jest kupalište sv. Mavro u visini od 1855 m. Viši, ali samo leti napučeni su: gostonia na Faulhornu 2648 m i planinska koliba na Teodosovu klancu na Materhornu 3328 m.

Najviša, a čitave godine nastanjena točka na svetu, budistički je samostan Hanlè, u kom žive 2 bonca, u visini od 5039 m. Drugi samostani u pokrajini Guarri-Kharsum na obali Morsa-saura i Brka jezera dosiju 5460 m.; ali tu se stanuje na godinu tek 10—12

dana. Najviša mjesta u Tirolu i Voralbergu jesu seoce Gurgl 1900 m. i Vent 1893 m. Gurgl ima 227 a Vent 51 stanovnika.

Najviša skloništa u Tirolu i u svim iztočnim Alpama jest Hohjoh-koliba na podnožju Ortlera, jer leži 3536 m. nad morem.

J. M.

Preko ledena grebena. Ortler zovu briegom »problema«, a vodi na njega do 12 raznih puteva. Najnaporniji je put preko Hochochgrata, što veže Ortler sa Zebrom. Na najnižem mjestu iznosi mu visina 3536 m. Iztočno pada neizmjerno strmo prama Sulden ledenjaku, zapadno se gubi u nedohodu od ledenjaka. Takav je uzlaz skopčan sa mnogim pogibeljima naročito na onim mjestima, gdje su veliki zapuhi sniega. Napuhao ih vjetar, dočim se led pod njime sunovraćuje. Laglje se uzlazi, kada se ledene stiene priljube »grebenu.« Tko je do ovdje sretno uzašao, dolazi na veliku ledenu ravan, odkuda nije težko zahvatiti najvišu točku Ortlera.

Planinarsko društvo za spašavanje ustrojilo se g. 1897. u Innsbrucku. Izvršujući su članovi toga humanoga društva vodiči, nosači, lovci, vlastnici alpinskih gostonica i bajta (Sennhütte), dočim članom može biti svaki ljubitelj planinarstva. Društvo ima sjedala, nosila i vreće za spašavanje. Na sjedalu sjedi nastradali planinar, a da se ne omakne, svežu ga jakim kožnatim pasom. Nosila su od dvih hrastovih štapova, medju kojima se raztegne ponjava (plahta). Ako je planinar nastradao na vretenoj ili okomitoj stjeni, onda ga dži u velikoj vreći i poslije prenašaju nosilima.

»Društvo hrvatskih književnika« u sporazumku sa »Jugoslavenskom akademijom«, »Maticom Hrvatskom«, »Društvom svetog Jeronima« i »Hrvatskim pedagoškim književnim zborom« priredjuje mjeseca studenoga u glavnom gradu Hrvatske, u bijelom Zagrebu,

svečanu proslavu 400-godišnjice umjetnoga hrvatskog pjesničva u savezu sa spomen-slavom osnivača njegova Spljećanina Marka Marulića.

Središnji svečanosni odbor, koji je u tu svrhu izabran, pozivlje sva društva i korporacije kao i sve slojeve hrvatskog naroda, da svi duševno ujedinjeni proslavimo ovaj rijetki jubilej starodrevne književnosti hrvatske. Proslava ova neka ne bude niz bučnih i ispraznih svečanosti ni raskošnih slava, nego opomena sve-mukolikomu narodu, a u prvom redu hrvatskim književnicima, da čuvaju svetinje, da se sjete, kako su četiri burna vijeka prohujila, otkako se je pojavio na hrvatskom Parnasu prvi bogoduhi umjetni pjesnik; neka bude budilica hrvatske svijesti i poticalo na jednodušan rodoljubni rad, da sebi izvojštimo dolično mjesto u kolu prosvijetljenih naroda. Proslavom ovom želimo okupiti sve hrvatske književnike oko jednog ognjišta, oko jedne misli vodilje, kako bismo se združeni zavjetovali, da ćeemo svom dušom raditi za Hrvatsku.

U ove svečane dane sastat će se hrvatski književnici, da sniju o napretku hrvatske prosvjete, da vijećaju o budućnosti hrvatske knjige. Spomen-slava bila bi mrtva i ne bi ostavila u dušama našim trajnijeg dojma kad ne bi bilo te misli na budućnost hrvatske knjige, kad ne bi bilo nade, da će se u taj mah i za budućnost hrvatskog naroda nešto privrijediti.

Držeći, da svakom svjesnom Hrvatu leži na srcu slobodni razvitak i napredak narodne prosvjete, pozivljemo sve hrvatske rodoljube na sudjelovanje sa željom, da odjekne hrvatska pjesma u slavu 400 godišnjice diljem domovine. Neka nam u te dane bude budna svijest, da nam je, ne samo vjerno čuvati dragocjene predaje i književnu baštinu otaca naših, nego i živim marom prianjati uz ozbiljan rad oko što bujnijeg razvoja i postepenog napretka hrvatske knjige. Težnja za dobrotom, istinom i ljepotom, koja provejava svu našu lijepu knjigu, neka nas bodri i jača u tom prosvjetnom nastojanju. Želimo, da bude ta proslava, jednodušna narodna manifestacija, veličajna u svojoj jednostavnosti. Za to naročito pozivljemo hrvatsku mladež, da svim žarom prihvati tu misao, kako bi se što živje zanimanje za lijepu knjigu proširilo u narodu.

Središnji se odbor nada, da će njegovo nastojanje posvuda naći odziva, pa moli još jednom najusrdnije sve hrvatske rodoljube, da mu u tom pothvatu budu na ruku, kako bi ta proslava bila na ponos i diku hrvatskoj prosvjeti. Središnji svečanosni odbor 400-godišnjice u Zagrebu zasnovao je u glavnim crtama ovaj

raspored proslave: Polovicom mjeseca studenoga pozvat će se na proslavu u Zagreb svi hrvatski književnici i prijatelji narodne prosvjete. Ova strogo književna spomen-slava ima biti trostruka: u društvu hrvatskih književnika za književnike i njihove goste; u hrvatskom narodnom kazalištu za šire općinstvo i po svoj Hrvatskoj za narod.

U nizu proslava prva će biti sjajna sjednica, u kojoj se držati svečani govor, recitovati prigodna pjesma i pročitati spomen-spis o 400-godišnjem razvitku hrvatke umjetne knjige, a uz to deklamovati ulomak jedne Marulićeve pjesme. Na svečanoj predstavi u kazalištu izvodit će se uz hrvatske skladbe prigodna kantata, a nakon toga glumiti prigodni igrokaz, u kojem će se prikazati prizor iz života pjesnika Marulića. Čist prihod kazališne predstave namijenjen je podignuću Marulićeve spomenika u Zagrebu.

Drugi dan proslave posvećen je uspomeni Augusta Šenoe. Odbor, prihvativ oву misao, hoće da se oduži sjeni slavnog Zagrepčanina Šenoe, koji je proslavio svoj grad u krasnim svojim romanima. Iza toga bit će glavna izvanredna skupština »Društva hrvatskih književnika«, na kojoj će se vijećati naročito o pitanju sveopćeg zbara hrvatskih književnika. Molimo svu onu gospodu, koja imadu o tome predloga ili upita, da ih što prije a najkasnije do prvog studenoga o. g. podaštru središnjem odboru. Da se znamen ove proslave predoči i narodu, izdat će središnji odbor svečani popularni spis, u kojem će se prikazati zasluge pjesnika Marka Marulića i glavne momente umjetne hrvatske knjige u ova četiri vijeka. Čist prihod ovoga spisa namijenjen je također Marulićevu spomeniku u Zagrebu.

Središnji odbor pozivlje ponovno sva hrvatska pjevačka društva, čitaonice i ine prosvjetne korporacije, da tijekom ove godine prirede javna čitanja i koncerte i da revno nastoje o tom, kako bi se ova slava u svim većim mjestima manifestirala doličnim načinom, naročito podizanjem spomen-ploča zaslužnim hrvatskim prosvjetiteljima.

Napose pak molimo sva ona društva i odbore, koji su već udesili ili tek kane prirediti proslavu 400-godišnjice, da nam podaštru izvješće o toku svoje proslave, naročito da predloge i rasprave tom prilikom držane pošalju na ruke odborničkog tajnika, da se mogu izdati u spomen-spisu.

Središnji odbor.

za proslavu 400-godišnjice umjetnoga hrvatskog pjesničtva u Zagrebu (Ilica br. 27.)

Sadržaj: Moje praznikovanje. — Na Jazmakušu. (Svršetak). — Iz Delnica na Vrh-Jezera. — Glavni izvještaj podružnice »Strahinčice«. — Družvene vesti. — Raznice. — Svečana proslava 400-godišnjice umjetnoga hrvatskog pjesničtva.

Odgovorni urednik: **Dragutin Hirc.** — Vlastnik i izdavatelj: „**Hrv. planinarsko družstvo.**“
Tiskar **Antuna Scholza.**